

Moda šezdesetih godina - geometrijski uzorci

Herak, Dora

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:352266>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-31**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD
**MODA ŠEZDESETIH GODINA –
GEOMETRIJSKI UZORCI**

Dora Herak

Zagreb, rujan 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD
**MODA ŠEZDESETIH GODINA –
GEOMETRIJSKI UZORCI**

Studentica: Dora Herak

Mentorica: prof. art. Paulina Jazvić

Zagreb, rujan 2021.

SAŽETAK

S Vijetnamskim ratom, Pokretom za građanska prava i Oslobođenjem žena, kulturni pomaci bili su na svakom koraku, pa je moda 1960-tih kao takva odražavala i takvo vrijeme. Takozvane *Swinging Sixties* započele su eru kratkih krojeva, hrabrih uzoraka i nepokolebljive osobnosti, s ikonama poput Twiggy, Donyale Luna i Audrey Hepburn, između mnogih drugih, koje su predvodile modne trendove. To je doba u koje se dizajneri i dalje vraćaju radi inspiracije na pistama. Dizajneri Mary Quant i John Stephen bili su pioniri ovog novog oblika maloprodaje, a dizajnirali su i opskrbili iznimno utjecajnu modu koja je u početku podsjećala na Mod estetiku svijetlog, prilagođenog minimalizma. Pierre Cardin, Emanuel Ungaro i Yves Saint Laurent bili su među onim europskim dizajnerima koji su uspješno preveli estetiku mode - proizvođači odvažne, futurističke dizajne za mlade koji su željeli svakodnevno nošenje. Moda Andréa Courrègea imala je najveći utjecaj u euforiji svemirskog doba.

Ključne riječi: geometrijski uzorci, moda 1960-tih godina, modne ikone, modni dizajneri

SADRŽAJ

1. UVOD.....	5
2. POJAM I STILOVI MODE 1960-TIH.....	7
2.1. Definicija i razvoj mode.....	7
2.2. Stilovi odijevanja 1960-tih godina.....	10
3. DIZAJNERI I IKONE STILA KOJI SU OBILJEŽILI 1960-TE GODINE.....	16
3.1. Geometrijski uzorci dizajnera.....	16
3.2. Ikone stila u geometrijskim uzorcima.....	23
3.3. Muška moda 1960-tih.....	29
4. MODA U FILMOVIMA I SPOTOVIMA 1960-TIH GODINA.....	33
4.1. Geometrijski uzorci u najpoznatijim filmovima 1960-tih godina.....	33
4.2. Značaj mode u spotovima 1960-tih godina.....	36
5. ZAKLJUČAK.....	39
6.LITERATURA.....	41
7.POPIS SLIKA.....	43

1. UVOD

Pedesetih godina prošlog stoljeća u modi su dominirali ukusi bogate i zrele elite. Pariz je ostao pokretač modne industrije sa sofisticiranom odjećom visoke mode koju su u redovnim kolekcijama proizvodili Cristóbal Balenciaga i Hubert de Givenchy. No vremena su se ubrzo promijenila. Već početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća, prihodi mladih bili su najviši od kraja Drugog svjetskog rata. Povećana ekonomska moć potaknula je novi osjećaj identiteta i potrebu za njegovim izražavanjem. Modna industrija brzo je reagirala stvaranjem dizajna za mlade koji više nije jednostavno kopirao stilove 'odraslih'. Beatnici i Modovi (skraćenica od 'Modernisti') bili su osobito utjecajni početkom desetljeća. Predani odjeći u europskom stilu koju karakteriziraju snažne boje i linije-poput američkog soula i R&B glazbe, Modovi su pomogli usredotočiti ukuse mladih ljudi posvuda i inspirirali izgled bendova poput The Who, The Small Faces i The Beatles. Dizajneri Mary Quant i John Stephen bili su pioniri ovog novog oblika maloprodaje, koji su oboje otvorili svoje prve trgovine sredinom 1950-ih. Dizajnirali su i opskrbili iznimno utjecajnu modu koja je u početku podsjećala na Mod estetiku svijetlog, prilagođenog minimalizma. Tih godina došlo je do oslobođenja žena, pa je tako i moda postala slobodnija. Došlo je do pojave „mini“ suknje koju su prvotno nosile hrabrije žene, no potom su ih pomno slijedile ostale pripadnice nježnijeg spola. Za pojavu mini suknje i „vrućih“ hlačica zaslužno je veliko ime modne scene šezdesetih godina, a to je dakako Mary Quant. Mary Quant je britanska dizajnerica koju su modni kritičari proglasili inovatoricom u rangu Coco Chanel i Christiana Diora.

Pierre Cardin, Emanuel Ungaro i Yves Saint Laurent bili su među onim europskim dizajnerima koji su uspješno preveli estetiku mode - proizvođači odvažne, futurističke dizajne za mlade koji su željeli svakodnevno nošenje. Cardin je posebno bio uzbuđen novim materijalima, uključujući vinil, srebrne tkanine i velike patentne zatvarače, stvarajući radikalne oblike poput njegovih slavni šešira s vizirima. Talijanski dizajner Emilio Pucci također je bio utjecajan. Proizveo je sofisticiranu odjeću za jet set, ali njegov dizajn nije bio konzervativan. Prvi dizajner koji je iskoristio prepoznatljiv stil za licenciranje visoke mode, Pucci je stvorio niz raznobojnih tiskanih svila. Koristili su se za naizgled beskrajne šalove i kravate, kao i za široke haljine i pidžama odijela čiji obrisi odražavaju sve veći interes za etnički stil. Pucci je u urbani dizajn unaprijed je definirao psihodelične obrasce kontrakulture. Yves Saint Laurent predstavio je odjeću s velikim aplikacijama pop-art slika u šokantnoj ružičastoj, Mondrijanom inspirirana

kolekcija s kontrastnim linijama i površinama, a 1966. i transparentnim izgledom. Paco Rabanne je stvorio metež s mini haljinama od plastike i metala, a kreacije Pierrea Cardina isticale su izreze i oblikovane strukture. Moda Andréa Courrègea imala je najveći utjecaj u euforiji svemirskog doba.

Prvi dio rada odnosi se na sam pojam i definiciju mode kao i kratki razvoj mode kroz povijest. Nakon toga prelazi se na stilove odijevanja 1960-tih godina prošlog stoljeća. Idući dio rada govori o dizajnerima i modnim ikonama koji su obilježili 1960-te godine, kao i muškoj modi 1960-tih. Posljednji dio rada stavlja naglasak na geometrijske uzorke u najpoznatijim filmovima 1960-tih godina te značaj mode u spotovima 1960-tih godina.

2. POJAM I STILOVI MODE 60-TIH

2.1. Definicija i razvoj mode

Moda je izvor umjetnosti koji dopušta ljudima da pokažu svoj jedinstveni ukus i stil. Na različite dizajnere utječu vanjski poticaji i tu inspiraciju odražavaju u svojim djelima. Moda je jedinstvena, samoispunjavajuća i može biti dio nečijeg identiteta. Baš kao i umjetnost, ni moda se ne mora svidjeti svima, ona je izraz vlastitog ukusa. Dok je umjetnost obično „zatvorena“ u crtež, skulpturu, sliku itd., odjeća je pokretni oblik umjetnosti, odnosno jedinstvena karakteristika.¹

Funkcije mode uključuju sposobnost konstruiranja, predviđanja, distribucije i implementacije određenih vrijednosti i uzoraka ponašanja, oblikovanja ukusa entiteta i upravljanja njima. Moda nadopunjuje tradicionalne oblike kulture svojim okretanjem prema modernosti i na toj osnovi gradi novo okruženje. Moda je predstavljena kao sredstvo društvenog obilježavanja, identifikacije, udaljenosti. Ekonomska funkcija mode povezana je s njezinom dinamikom: moda je ispred fizičkog trošenja subjekta (proizvoda) morala i, posljedično, industriji pruža potražnju za novim.

Moda ili vlastiti osobni stil funkcionira kao „društvena formacija koja uvijek kombinira dva suprotna principa. To je društveno prihvatljiv i siguran način razlikovanja od drugih i istodobno zadovoljava potrebe pojedinca za društvenom prilagodbom i oponašanjem.”² Dok je filozof Immanuel Kant vjerovao da moda "nema nikakve veze s istinskim prosudbama ukusa ... već je to slučaj nereflektiranog i" slijepog "oponašanja"³, sociolog Georg Simmel razmišljao je o modi kao o nečemu što je "pomoglo prevladati udaljenost između pojedinca i njegovo društvo”.⁴

Promjene kostima i odjeće često su se događale u vrijeme ekonomskih ili društvenih promjena, kao što se dogodilo u starom Rimu i srednjovjekovnom kalifatu, nakon čega je uslijedilo dugo

¹ Benton, A. (2012) *Angelique Benton Fashion as Art/ Art as Fashion: Is Fashion, Art*. Ohio: The Ohio State University, str. 15.

² Gronow, J. (1993) *Taste and Fashion: The Social Function of Fashion and Style*, *Acta Sociologica*, 36 (2), str. 89–90.

³ *Ibidem*

⁴ *Ibidem*

razdoblje bez značajnih promjena. U Španjolskoj u 8. stoljeću glazbenik Ziryab predstavio je sofisticirane stilove odjeće koji se temelje na sezonskoj i svakodnevnoj modi iz njegova rodnog Bagdada, modificiranom njegovim nadahnućem. Slične promjene u modi dogodile su se u 11. stoljeću na Bliskom istoku nakon dolaska Turaka, koji su uveli stilove odjeće iz Srednje Azije i Dalekog istoka. Osim toga, postoji duga povijest mode u Zapadnoj Africi. Tkanina je korištena kao oblik valute u trgovini s Portugalcima i Nizozemcima još u 16. stoljeću.⁵ Lokalno proizvedeno platno i jeftiniji europski uvoz okupljeni su u nove stilove kako bi se prilagodili rastućoj elitnoj klasi Afrikanaca i rezidentnim trgovcima zlatom i robljem. Specifična definicija mode javlja se s usponom kapitalizma i liberalnijih društava u Europi tijekom kasnog srednjeg vijeka. Početak u Europi stalnih i sve bržih promjena stilova odjeće može se prilično pouzdano datirati. Povjesničari, uključujući Jamesa Lavera i Fernanda Braudela, datiraju početak zapadnjačke mode u odjeći u razdoblje sredinom 14. stoljeća.⁶

U doba renesanse u Europi (oko 1400–1600), promjena mode bila je neupitno prisutna. Bilo je regionalnih razlika, ali su stilove iz jedne nacionalne regije mogli usvojiti ljudi u drugim područjima. Nazivi stilova često svjedoče o njihovom dalekom podrijetlu. Duge cipele sa šiljatim ušicama na koje se ordenski Vitalis žalio u dvanaestom stoljeću ušle su i izašle iz mode tijekom sljedećih stoljeća. Bili su poznati kao poulaines, prema zemlji Poljskoj, ili crackowes, po gradu Krakovu u Poljskoj, odakle su najvjerojatnije i nastali. Međusobni brakovi među europskim kraljevskim obiteljima pomogli su prenijeti stilove popularne na jednom kraljevskom dvoru na drugi. Na primjer, smatra se da je Catherine de Medici, francuska kraljica talijanskog porijekla u šesnaestom stoljeću, uvela parfem na francuski dvor. Drugi važan faktor koji je potaknuo širenje informacija o modi bio je izum i upotreba pokretnog tipa u drugoj polovici 1400-ih. Tiskarskim strojem bilo je moguće ne samo ispisivati tekst, već i uključivati tiskane slike ili crteže. Od ovog trenutka nadalje, tiskani materijal mogao bi pokazivati modu. Luj XIV postao je francuski kralj 1643., a umro 1715. Ne samo duljina njegove vladavine, već i njegova politička vještina, poticanje umjetnosti te važnost koju je pridavao ceremonijama i raskošnom izlaganju dali su Francuskoj središnje mjesto u europskim zemljama. Kao rezultat toga, Pariz je postao poznat kao centar mode. Do pada monarhije u Francuskoj revoluciji, francuski dvor zadržao je svoje modno vodstvo. Modne ploče s najnovijim francuskim stilovima 1700-ih tiskane su, ručno obojene i distribuirane po Europi i Sjevernoj Americi. U

⁵ Laver, J. (1979) *The Concise History of Costume and Fashion*. London: Abrams, str. 62.

⁶ *Ibidem*

optjecaju su bile modne lutke u minijturnim haljinama najnovijeg francuskog stila. Čak i nakon Francuske revolucije, pa sve do dvadeset i prvog stoljeća, Francuska je ostala središte inovacija u modi. Europski naponi da se uključe u trgovinu sa zemljama na istoku (Indija, Kina i Japan) imali su ograničen uspjeh sve dok Portugalci nisu stigli u Indiju i Japan morem. Nizozemska istočnoindijska tvrtka postigla je strogo ograničeni trgovinski aranžman s Japanom u ranim 1600 -ima, ali potpuni pristup Japanu bio je dostupan tek u devetnaestom stoljeću. Pokušaji trgovine s Indijom i s Kinom bili su uspješniji. Kineska svila i svilene tkanine s kineskim ukrasnim motivima bile su iznimno popularne u osamnaestom stoljeću. Od nježnih bijelih pamučnih muslina iz Indije napravljene su haljine za žene i djecu više klase. Uvožene, šarene, tiskane pamučne tkanine iz Indije postale su popularne, a pamuk je bio skup jer nije bio lako dostupan izvan Indije.⁷

Tijekom većeg dijela devetnaestog i dvadesetog stoljeća, mnogi su ljudi pretpostavljali da je želja za modernošću ženska odlika. Umjetnost prošlosti koja je prikazivala muškarce u odijevanju tako složenu i fantastičnu kao i umjetnost žena zanemarena je ili se pretpostavljalo da moderni muškarci nisu ni izbliza tako neozbiljni kao muškarci iz prošlosti. Istina je da je muška odjeća u devetnaestom i dvadesetom stoljeću bila jednostavnija i prigušenije boje nego u prethodnim stoljećima. Kad su povjesničari ispitali pitanje zašto se muška odjeća promijenila tako dramatično, nastojali su vidjeti odgovor u političkim stavovima zapadnog svijeta, ali i u nekim praktičnim stvarnostima. Tijekom devetnaestog stoljeća velike promjene u silueti i strukturi ženske odjeće događale su se otprilike svakih dvadeset godina. U tim se razdobljima mogle vidjeti suptilnije evolucijske promjene. Uvriježeno je mišljenje da modna industrija "tjera" pojedince da odbace stare stilove i usvoje nove. U devetnaestom stoljeću, međutim, nije postojala monolitna modna industrija, niti masovna proizvodnja. Stilske promjene u razdoblju od 1870. do 1890. opovrgavaju sugestiju da modne promjene nameće modna industrija.⁸

Kupci sjevernoameričke modne industrije dolazili su sa svih društveno -ekonomskih razina. Bogati Sjevernoamerikanci putovali su u Europu u devetnaestom stoljeću i bili pokrovitelji sustava visoke mode. Nastavili su to činiti u dvadesetom stoljeću, a neki to čine i u dvadeset prvom stoljeću. Drugi su postali kupci vrhunskih robnih kuća koje su imale svoje dizajnere i

⁷Tortora, P.G. (2017) History and development of fashion, dostupno na: https://www.iaminteligenciaemmoda.com.br/wp-content/uploads/2017/06/Bloomsbury_-HISTORY-AND-DEVELOPMENT-OF-FASHION.pdf (pristupljeno: 1.8.2021.)

⁸ Ibidem

izrađivale odjeću po narudžbi. Drugi su pak kupovali u najekskluzivnijim specijaliziranim ili robnim kućama skuplje konfekcijske i uvezene modele. Proizvođači konfekcijskih modela svoje su proizvode usmjerili na potrošače koji su kupovali na različitim razinama cijena. Sve do Drugog svjetskog rata kada su Pariz okupirali Nijemci i visoka moda bili su zatvoreni za vanjski svijet, rijetko je koji američki dizajner stekao nacionalno priznanje, iako je to nekolicina uspjela. Tijekom rata, bez stilova koji dolaze iz Pariza, američki modni časopisi počeli su prikazivati američke dizajnere, čime su privukli pozornost javnosti. Glavni centar za dizajn koji je zapazio modni tisak bio je New York, zajedno s Los Angelesom posebno i Kalifornijom općenito za sportsku odjeću. Krajem rata i pedesetih godina prošlog stoljeća pozornost se ponovno usredotočila na Pariz, a vratila se i tendencija za jedinstvenom, dominantnom linijom stila za žensku haljinu. U isto vrijeme drugi su gradovi počeli biti poznati kao dizajnerski centri. Prvi su bili Firenca i Rim u Italiji i London u Engleskoj. Neki su couturieri počeli stvarati ne samo linije za visoku modu, već i za konfekciju, u francuskom prêt-à-porter, a s vremenom su gotovo sve tvrtke visoke mode počele sudjelovati na izložbama dizajna prêt-à-porter. Kroz ostatak dvadesetog stoljeća i u dvadeset prvom stoljeću, sve više međunarodno poznatih dizajnera izlazilo je iz područja kao što su Japan, Irska, Belgija i Španjolska. Era kada se mislilo da sva nova moda i ideje dolaze iz Pariza je završila.⁹

2.2. Stilovi odijevanja 1960-tih godina

Moda je šezdesetih godina postala sve ležernija za sve spolove i dobi. Ženska odjeća slijedila je tri široka trenda: nastavak damske elegancije iz prethodnog desetljeća, mladenačke stilove Mary Quant i utjecaja svemirskog doba te stil hipija kasnih 1960-ih. Muška odjeća imala je sve veću količinu boja i uzoraka, utjecaj vojske i nove modne ikone u obliku rock zvijezda.¹⁰

Općenito kategorizirana, postojala su tri glavna trenda u ženskoj odjeći šezdesetih godina prošlog stoljeća: 1) ženska elegancija naslijeđena iz prethodnog desetljeća viđena poput prve dame Jacqueline Kennedy, 2) zabavni, mladenački dizajn koji je popularizirao Swinging London, i 3) hipi stilovi s istočnim utjecajem kasnih 1960-ih. Uz ove raznolike stilove, došlo

⁹Tortora, P.G. (2017) History and development of fashion, dostupno na: https://www.iaminteligenciaemmoda.com.br/wp-content/uploads/2017/06/Bloomsbury_-HISTORY-AND-DEVELOPMENT-OF-FASHION.pdf (pristupljeno: 1.8.2021.)

¹⁰ Reddy, K. (2019) Fashion History Timeline 1960-1969, dostupno na: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/> (pristupljeno: 1.8.2021.)

je i do promjene u načinu na koji su žene kupovale i za koje su stilovi stvoreni. U prvim godinama desetljeća moda je nastavila slijediti onu iz 1950 -ih. Prva dama Jacqueline Kennedy utjelovila je ovaj izgled tijekom predsjednikove kampanje svog supruga i bila stilski uzor cijelom svijetu zbog svog složenog izgleda nalik dami koji se sastoji od kostimiranih suknji-odijela poput Givenchyjevog odijela i mornarskog odijela, haljina s kaputom i A-kroja te luksuznih kaputa - svi su bili opremljeni bijelim rukavicama, biserima i odgovarajućim šeširom. Ovaj su izgled proizvodili Hubert de Givenchy i Cristóbal Balenciaga, no kako je desetljeće odmicalo, postalo je jasno da je to svojevrsni zamah prema novoj vrsti dizajnera 1960 -ih.¹¹ Slika 1. prikazuje Givency suknju i sako iz 1960. godine.

Slika 1. Givenchy sako i suknja iz 1960. godine

(Izvor: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/>)

Kulturni fenomen nazvan Swinging London započeo je 1955. godine, ali je dosegao svoj vrhunac sredinom 1960-ih. Bio je to fenomen koji se fokusirao na mlade, ističući glazbu i

¹¹ Reddy, K. (2019) Fashion History Timeline 1960-1969, dostupno na: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/> (pristupljeno: 1.8.2021.)

modu. Dizajnerica koja je predvodila modu u to vrijeme bila je Mary Quant koja je otvorila svoju prvu trgovinu, Bazaar, na King's Roadu u Chelseaju u Londonu 1955.godine. Njezin jednostavan, šaren dizajn sviđao se tinejdžerima i mladima koji su imali raspoloživiji prihod od bilo koje generacije prije. Razlikovao se od uštogljenog izgleda starije generacije i sviđao se mladim ženama koje su prihvatile stilove koje je proizvodila Quant, što prikazuje slika 2.

Slika 2. Dizajn Mary Quant iz 1960. godine

(Izvor: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/>)

Jedan od najrevolucionarnijih dizajna koji se pripisuje dizajnerici Quant bio je mini suknja i mini haljina, koju prikazuje slika 3. Izbjegavajući osnovne suknje ispod koljena s kraja 1950-ih i ranih 1960-ih, do sredine šezdesetih, mlade su žene nosile suknje koje su padale na gornji dio bedra. Kao i kratke suknje 1920 -ih, mini suknja je šokirala, ali je također bila vrlo popularan izgled za mlade žene. Mini suknje i mini haljine usvojili su pariški dizajneri jer su Quant i njezini suvremenici nastavili dobivati popularnost. Uz mini suknju popularna je bila i inovativna uporaba novih materijala i fokus na znanstveni napredak. Novorazvijeni materijali poput akrila, poliestera i sjajnog PVC-a korišteni su u ženskoj odjeći, dok su dizajneri bili inspirirani pop art-om i prostorom.¹²

¹² Reddy, K. (2019) Fashion History Timeline 1960-1969, dostupno na: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/> (pristupljeno: 1.8.2021.)

Slika 3. Mini haljina Mary Quant iz kolekcije 1968. godine

(Izvor: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/>)

Pierre Cardin i André Courrèges debitirali su dizajnom inspiriranim svemirom u nijansama bijele i srebrne. Courrègesova kolekcija „Space Age“ za proljeće/ljeto 1964. predstavila je šesire i naočale „astronauta“, bijele i srebrne PVC duge hlače, ženska odijela i bijele lakirane ili dječje kože, čizme do sredine lista. Mini haljine s plaštom i A-linije, bez definiranih strukova, bile su popularne siluete. Ovi moderni dizajni dominirali su sredinom šezdesetih dok se moda kretala prema razigranijem i slobodnijem izgledu.¹³

Dok je mini suknja dosegla vrhunac sredinom desetljeća, do kraja 1960-ih, pojavio se novi stil i kultura. Suknje su se spustile do sredine lista i do 1969. pojavila se maxi suknja u punoj

¹³ Reddy, K. (2019) Fashion History Timeline 1960-1969, dostupno na: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/> (pristupljeno: 1.8.2021.)

dužini. To je došlo prelaskom na estetiku "hipija". Elizabeth Wilson u djelu Gerto Buxbaum *Icons of Fashion: The Twentieth Century* piše: "Između 1965. i 1967., neuredan, futuristički dizajn Andréa Courrègesa i Mary Quant - s kratkim suknjama, djetinjastim pinjofima i kutijastim oblicima - zamijenjen je povratkom u stilovi secesije, Hollywooda i Williama Morrisa".¹⁴ Popularni su bili antilop, trake za glavu, kaftani, afganistanski kaputi, perle i drugi nezapadnjački ukrasi, kao i lepršave suknje i rabljena odjeća. Popularna pjevačica u to vrijeme Janis Joplin prihvatila je ovaj stil krajem 1960 -ih, što prikazuje slika 4.

Slika 4. Modni stil Janis Joplin 1969. godine

(Izvor: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/>)

Promjenjivo vrijeme i utjecaj na modu doveli su do povećanja potražnje i proizvodnje blijedih, crno-bijelih, neonskih, podebljanih, matrica itd. Ove su se boje miješale u geometrijske uzorke u materijalima poput pamuka, vune, u tehnici heklanja. Siluete su također uvelike dominirale

¹⁴ Reddy, K. (2019) *Fashion History Timeline 1960-1969*, dostupno na: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/> (pristupljeno: 1.8.2021.)

u ovo doba jer su se koristile kao cjevaste siluete, ravne linije, pomaci bez struka, zvonasti rukavi, haljine u obliku trapeza, suknje u obliku olovke, mini suknje, hipi (opuštena) odjeća itd.¹⁵

Glavni utjecaji mode još uvijek su bili Ujedinjeno Kraljevstvo i Sjedinjene Američke Države, a trendovi u muškoj modi na ovim mjestima mogli su se vidjeti u uskim jednobožnim odijelima kontinentalnog stila i uskim kravatama. Modne ikone za ovo doba bile su Jacqueline Kennedy, Sophia Loren, Jean Shrimpton, Twiggy, Veruschka, a za muškarce Sean Connery kao James Bond uvelike je utjecao na modu.¹⁶

¹⁵Kala, K. (2018) Fashion History- The Look of the 1960's, dostupno na: <https://medium.com/@kalyanii8927/fashion-history-the-look-of-the-1960s-292958b78951> (pristupljeno: 1.8.2021.)

¹⁶ Ibidem

3. DIZAJNERI I IKONE STILA KOJI SU OBILJEŽILI 1960-TE GODINE

3.1. Geometrijski uzorci dizajnera

Šezdesete su bile desetljeće velikih promjena na modnoj sceni. U Velikoj Britaniji glazbena scena i modni trendovi bili su usko povezani, scena modne kulture donijela je popularne i jednostavne geometrijske oblike tipične za 1960-te. Sredinom šezdesetih godina oblik linije bio je glavni stil za suknje, kapute i haljine. Hrabri otisci jarkih boja korišteni su u modi koja se prodavala diljem Velike Britanije i imala je veliki utjecaj na modu diljem Europe i SAD - a.¹⁷

Pierre Cardin, Emanuel Ungaro i Yves Saint Laurent bili su među onim europskim dizajnerima koji su uspješno preveli estetiku mode - proizvedeći odvažne, futurističke dizajne za mlade koji su željeli svakodnevno nošenje. Cardin je posebno bio uzbuđen novim materijalima, uključujući vinil, srebrne tkanine i velike patentne zatvarače, stvarajući radikalne oblike poput njegovih slavni šešira s vizirima. Talijanski dizajner Emilio Pucci također je bio utjecajan. Proizveo je sofisticiranu odjeću za jet set, ali njegov dizajn nije bio konzervativan. Prvi dizajner koji je iskoristio prepoznatljiv stil za licenciranje visoke mode, Pucci je stvorio niz raznobojnih tiskanih svila. Koristili su se za naizgled beskrajne šalove i kravate, kao i za široke haljine i pidžama odijela čiji su obrisi odražavali sve veći interes za etnički stil. Puccijev užurbano bujan dizajn predodredio je psihodelične obrasce kontrakulture.¹⁸ Slika 5. prikazuje svilene kravate s apstraktnim dizajnom u raznim bojama Emilija Puccija iz 1960. godine.

¹⁷ Weebly, 1960s Fashion, dostupno na: <https://1960sfmc.weebly.com/1960s-fashion.html> (pristupljeno: 1.8.2021.)

¹⁸ Foale, M. (2014) An introduction to 1960s fashion, dostupno na: <https://www.vam.ac.uk/articles/an-introduction-to-1960s-fashion> (pristupljeno: 1.8.2021.)

Slika 5. Svilene kravate s apstraktnim dizajnom u raznim bojama Emilia Puccija iz 1960. godine

(Izvor:<https://www.vam.ac.uk/articles/an-introduction-to-1960s-fashion>)

Godine 1965. godine je Yves Saint Laurent kreirao "Mondrian Look" i sljedeće godine je "Pop Art Look" bio predstavljen. Umjetnost postaje modni motiv. Sa jednostavnim krojevima 1960-ih godina, fotografije slike bile su direktno aplicirane na haljine.¹⁹ Od tada na dalje, moda je bila inspirirana umjetničkim stilovima koja je bila popularna u to vrijeme kao što je "Op Art" i psihodelični dizajn, te se time modni dizajn razvijao u drugim smjerovima.²⁰ Gore navedeni, na YSL dizajn nazvan "Mondrian Look" uvodi novu eleganciju u "haute couture" tj. u visoku modu, što je prikazano na slici 6.

¹⁹ Gotlin L. (2020) Ženska moda 20. stoljeća kroz povijest u kontekstu kreiranja odjeće. Zagreb: Tekstilno-tehnološki fakultet, str. 45.

²⁰ Ibidem

Slika 6. YSL „Mondrian Dress“ iz 1965. godine

(Izvor:<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/83442>)

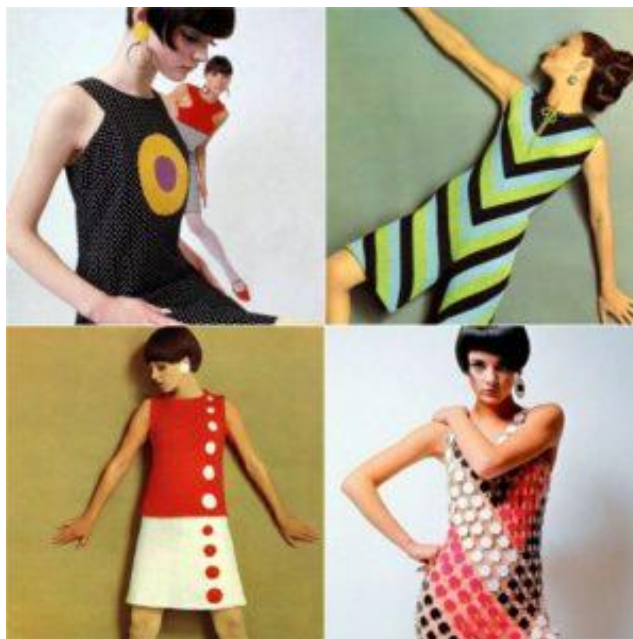
Inventivna, uvjerljiva i komercijalno usmjerena, Mary Quant bila je najpoznatija modna dizajnerica 1960 -ih. Pionirka dizajna i maloprodaje, popularizirala je izgled koji su bili ključni za razvoj scene 'Swinging Sixties'.²¹ Na Quantinu razvojnu estetiku utjecali su plesači, glazbenici i Beatnik street chic iz Chelsea Set-a, te Mods (skraćeno od 'Modernists'), moćna subkultura koja je sa svojom ljubavlju prema talijanskoj sportskoj odjeći, oštrim krojevima i čistim linijama, pomogla definirati londonsku kulturu mladih u kasnim 1950-im. Quantine prve zbirke bile su nevjerojatno moderne, sa svojom jednostavnošću i vrlo nosive. Za razliku od strukturiranije odjeće koja je još uvijek popularna kod modnih dizajnera, Quant je željela "opuštenu odjeću prikladnu za radnje normalnog života".²² Kombinirajući kratke haljine-tunike s tajicama u svijetlim, istaknutim bojama-grimizna, đumbirna, boja suhe šljive i grožđa-stvorila je odvažnu, modnu verziju praktične odjeće koju je nosila kao dijete u školi i na satovima plesa.²³ Slika 7. prikazuje geometrijske uzorke na mini haljinama Mary Quant.

²¹ V&A (2020) Introducing Mary Quant, dostupno na: <https://www.vam.ac.uk/articles/introducing-mary-quant> (pristupljeno: 1.8.2021.)

²² Ibidem

²³ Ibidem

Slika 7. Geometrijski uzorci na mini haljinama Mary Quant 1960-tih

(Izvor:<https://techstylefashiongroup.com/reimagine-fashion-unquantifiable-mary-quant/>)

Quant se često pripisuje da je izumila najpoznatiji izgled tog desetljeća: mini suknju. Naime, iznimno kratke suknje i haljine s pomakom postale su Quantin zaštitni znak, a popularizirao ih je najugledniji model tog doba, Twiggy, čija je mršava figura pomogla pretvoriti super-kratke rubove u međunarodni trend. Mini suknje i haljine bile su savršeno uparene s Quantinim asortimanom tajica i donjeg rublja, jedne od prvih linija proizvedenih pod imenom Mary Quant po licenci. Quant je također stvorila džemper 'skinny rib' (očito inspiriran isprobavanjem džempera osmogodišnjaka za zabavu), a 1966. izumila je „vruće hlačice“. Također, bila je prva dizajnerica koja je koristila PVC, stvarajući odjeću 'mokrog izgleda' i različite stilove čizmi otpornih na vremenske uvjete u svom asortimanu obuće, Quant Afoot.²⁴ Slika 8. prikazuje PVC kabanicu Mary Quant iz kolekcije 1964. i gležnjače od žute plastike Mary Quant iz kolekcije 1967. godine.

²⁴ V&A (2020) Introducing Mary Quant, dostupno na: <https://www.vam.ac.uk/articles/introducing-mary-quant> (pristupljeno: 1.8.2021.)

Slika 8. Mary Quant PVC kabanica (1964.) i gležnjače od žute plastike (1967.)

(Izvor:<https://www.vam.ac.uk/articles/introducing-mary-quant>)

Još jedan značajan dizajner iz 1960-tih godina bio je Paco Rabanne, koji je predstavio svoju prvu kolekciju, *Twelve Experimental Dresses*, 1964. godine, a 1966. ju je slijedio kolekcijom *couture* koju je nazvao *Twelve Unwearable Dresses*. Ova skulpturalna mikromini haljina, izrađena od kvadratnih i pravokutnih aluminijskih ploča spojenih metalnim prstenovima, rijedak je sačuvani primjer iz njegove kolekcije. Svojom aluzijom na lance, haljina uspostavlja Rabanneovu praksu citiranja povijesnih elemenata u njegovoj estetici svemirskog doba.²⁵ Slika 9. prikazuje metaliziranu haljinu Paco Rabanne iz 1967. godine.

²⁵ MET Museum, 1967 Dress, dostupno na: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/145899> (pristupljeno: 1.8.2021.)

Slika 9. Paco Rabanne metalizirana haljina iz 1967. godine

(Izvor:<https://www.vogue.com/slideshow/trends-fall-2015-paco-rabanne-francois-hardy>)

Inovativna konstrukcija i nekonvencionalna uporaba materijala utjelovljuju istraživački i eksperimentalni senzibilitet avangardne mode iz 1960-ih. Od tih skromnih početaka oblikovao je odjeću koja odražava *zeitgeist* sredine šezdesetih. No, za razliku od Pierrea Cardina i Andréa Courrègesa, koji su za svoje "futurističke" dizajne koristili tradicionalne tehnike mode, Rabanne je bio zainteresiran za stvaranje mode s neistraženim i maštovitim proizvodnim metodama koristeći nove poslijeratne industrijske materijale.²⁶

Pierre Cardin, zajedno s Mary Quant i André Courrègesom, bio je kostimograf popularne kulture 1960 -ih. Njegova estetika svemirskog doba usklađena je s vrijednostima desetljeća. Apstraktni geometrijski oblici, futurističke tkanine visokog sjaja i odvažno kratki rubovi simbolizirali su novu generaciju koja je iza sebe ostavila trope pastelno tonirane, stezničke ženstvenosti i prihvatila beznačajno elegantnu novu verziju šika. Cardinov dizajn ima svoje mjesto u povijesti mode ne zbog svoje tehnike ili konstrukcije, već zbog svog raspoloženja i duha. Njegove lakirane go-go čizme i dvobojne mini-haljine A-kroja remek djela su lagane

²⁶ MET Museum, 1967 Dress, dostupno na: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/145899> (pristupljeno: 1.8.2021.)

znanstvene fantastike koja zrači izrazito nevinim povjerenjem iz 60-ih u budućnost.²⁷ Slika 10. prikazuje dizajnera Pierrea Cardina s modelima nakon revije 1967. godine u haljinama s geometrijskim uzorcima.

Slika 10. Pierre Cardin s modelima nakon revije 1967. godine u haljinama s geometrijskim uzorcima

(Izvor:<https://www.theguardian.com/fashion/2020/dec/29/pierre-cardin-helped-define-modernity-in-the-1960s-and-beyond>)

Do kasnih 1960 -ih, stil je postao prilično kazališni. Moda je diktirala dužu kosu za muškarce i žene, kao i rašireni obris za hlače. Muškarci su uživali u novoodređenoj slobodi da budu raskošni, noseći odijela ukrašena svijetlim, odvažnim košuljama i čizmama s visokim potpeticama, a sve više, kako je odjeća postajala sve više uniseks, kupovali su u istim buticima kao i žene. S ratom u Vijetnamu i studentskim ustancima u Francuskoj, tvorcima mišljenja počeli su odbijati materijalistički stil. Ljudi su se nadahnuli prema istočnoj kulturi. Ideje i estetika miješanja i usklađivanja kalifornijskog hipi pokreta prešli su Atlantik, dajući ljudima slobodu da 'žive drugačije' i da se bave sportskom odjećom iz niza nezapadnih kultura. Modni dizajneri

²⁷ Cartner-Morley, J. (2020) Pierre Cardin helped define modernity in the 1960s and beyond, dostupno na: <https://www.theguardian.com/fashion/2020/dec/29/pierre-cardin-helped-define-modernity-in-the-1960s-and-beyond> (pristupljeno: 1.8.2021.)

počeli su se baviti dugim, labavim i slojevitim odijelima, inspiriranim rabljenim ili 'vintage' stilovima, često s kraja devetnaestog stoljeća i tridesetih godina prošlog stoljeća. Londonska tržnica Kensington postala je meka za mlade ljude koji žele stvoriti vlastiti alternativni izgled, prodajući mnogo šarene odjeće, većinom iz Indije. Taj se novi smjer odrazio u modi Zandra Rhodes, Foale i Tuffin i Yves Saint Laurent, koji su svi pokazali interes za etnički tekstil.²⁸ Slika 11. prikazuje haljinu Zandre Rhodes iz kolekcije 1969. godine s krugovima.

Slika 11. Haljina Zandre Rhodes iz 1969. godine s krugovima

(Izvor:<https://www.vam.ac.uk/articles/an-introduction-to-1960s-fashion>)

3.2. Ikone stila u geometrijskim uzorcima

Twiggy, iznimno uspješan model 1960 -ih godina, bila je predvodnica trendova i ikona stila u to vrijeme. Ta britanska manekenka koja je postala glumica i pjevačica, jedna je od najistaknutijih kulturnih i modnih ikona općenito 20. stoljeća. Počevši kao istaknuta tinejdžerica manekenka u Londonu tijekom 60 -ih Swinginga, bila je poznata po svom androginom, lutkastom izgledu i odvažnim trepavicama. Kako se njezina slava širila svijetom, Twiggy je postala amblem modnog stila, a njezin potpis je učinio jednom od najvećih osoba u

²⁸ Foale, M. (2014) An introduction to 1960s fashion, dostupno na: <https://www.vam.ac.uk/articles/an-introduction-to-1960s-fashion> (pristupljeno: 1.8.2021.)

modi i izvan nje. Također je uživala u uspješnoj, plodnoj karijeri kao glumica i pjevačica, te je tijekom svog života zaradila brojna priznanja, nagrade, pa čak i kraljevsku čast Dame.²⁹ Ogromne geometrijske sunčane naočale bile su još jedan način za žene da stvore pretjerane, gotovo „vanzemaljske“ oči. Iako su okrugle hipi sunčane naočale jedan od najprepoznatljivijih dodataka desetljeća, geometrijski i novitetski oblici bili su jednako popularni. Na slici 12. ikona stila 1960-tih Twiggy nosi geometrijske sunčane naočale.

Slika 12. Twiggy nosi geometrijske sunčane naočale

(Izvor:<https://wearzeitgeist.com/vintage-fashion/twiggy-60s-fashion-trends>)

Trajna ikona 1960 -ih, filmska zvijezda Audrey Hepburn prigrnila je napredak mode šezdesetih do hipi estetike posljednjeg dijela desetljeća. Čvrsto se etablirajući kao vodeća dama u filmovima 1950 -ih poput *Roman Holiday*, *Sabrina* i *Funny Face*, njezin utjecaj nastavio se i u šezdesetim godinama. Godine 1961. glumila je Holly Golightly u jednom od svojih najpoznatijih filmova, *Doručak kod Tiffanyja*. U ovom je filmu, poput mnogih drugih, Hubert de Givenchy dizajnirao kostime, uključujući ikoničnu crnu haljinu s početne scene, što prikazuje slika 13.

²⁹Maverick, L. (2020) Images of young Twiggy, dostupno na: <https://www.crfashionbook.com/celebrity/g33993526/rare-photos-young-twiggy-model/> (pristupljeno: 1.8.2021.)

Slika 13. Ikona stila 1960-tih Audrey Hepburn u filmu *Doručak kod Tiffanyja*

(Izvor:<https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/>)

Hepburn i Givenchy zajedno su radili i na ekranu i izvan njega kako bi stvorili jednostavnu, ali elegantnu garderobu koju su žene lako kopirale. Početkom 1960-ih Hepburn je nosila ženska odijela u obliku suknje u stilu Jackie Kennedy. Poput Prve dame, ova je odijela uparila sa potrebnim modnim dodacima: rukavicama i šeširom, poput zelenog Givenchyjevog odijela koje se nosilo u Parizu 1963. godine, što se može vidjeti na slici 14.

Slika 14. Audrey Hepburn u Givency odijelu 1963. godine

(Izvor:<https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/>)

Kako je desetljeće odmicalo, tako je rasla i njezina moda. Sredinom šezdesetih, Hepburn je počela nositi više stilova "Mod" sa svijetlim bojama i mini-haljinama.³⁰ U filmu *Kako ukrasti milijun* iz 1966. godine nosila je sunčane naočale s bijelim okvirima u stilovima svemirskog doba i elegantnu bob frizuru naglašenu tamnom olovkom za oči kako bi joj dala popularan izgled s srnećim očima tog razdoblja, što prikazuje slika 15.

³⁰ Reddy, K. (2019) Fashion History Timeline 1960-1969, dostupno na: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/> (pristupljeno: 1.8.2021.)

Slika 15. Audrey Hepburn u *film Kako ukrasti milijun* iz 1966. godine sa okruglim bijelim sunčanim naočalama

(Izvor:<https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/>)

I Prva dama, Jacqueline Kennedy uvijek je izgledala sofisticirano, mlado i elegantno. Ubrzo nakon što je John F. Kennedy izabran za predsjednika u studenom 1960. godine, Jackie je pisala brojna pisma odjelu modne kuće Bergdorf Goodman, opisujući i skicirajući šešire i cipele koje su joj trebale da prate njezinu odjeću po mjeri američkog dizajnera Olega Cassinija. Dok je Jackie voljela francuske dizajnere poput Christiana Diora, Balenciage i Givenchyja, ona je uglavnom nosila Cassinijevu modnu kombinaciju američke proizvodnje, koja je oblikovala "Jackie Look" na koji su se mnoge Amerikanke, ali i žene diljem svijeta ugledale. Jackie je često nosila jednobojne trapezne kapute koji su pristajali uz njezinu haljinu. Njezini kaputi često su bili bez ukrasa i imali su velike gumbe prekrivene tkaninom kaputa.³¹ Također, njezin *pillbox* okrugli šešir, bio je kulturni šešir koji je često nosila, uključujući na Dan inauguracije u siječnju 1960. i u studenom 1963. s ružičastim odijelom Chanel kada je predsjednik Kennedy ubijen u Dallasu. Slika 16. prikazuje Jackie 1963. godine s takvim okruglim šeširom.

³¹ Sullivan, J.N. (2021) A-Line Dresses, Boxy Jackets and the Former First Lady's Signature Fashions, dostupno na: <https://www.liveabout.com/jackie-kennedys-iconic-1960s-style-3419883> (pristupljeno: 1.8.2021.)

Slika 16. Jackie Kennedy sa okruglim *pillbox* šeširom

(Izvor:<https://www.pinterest.com/pin/485755509778128928/>)

Pattie Boyd bila je model šezdesetih s besprijekornim ukusom u modi. Imala je Dolly Girl Style koji se do kraja 1960 -ih pretvorio u pomalo boemski stil.³² Naime, stil Pattie Boyd može se opisati kao Mod-okrenuta hipika. Dok je bila model za Vogue i mnoge druge časopise, negovala je Mod stil - karakterističan za London srednjih 1960 -ih. Kasnije, nakon što je Psihodelična revolucija promijenila scenu, a bendovi poput Pink Floyd sa Syd Barrettom i The Jimmy Hendrix Experience postavili su psihodeličnu modu u londonskom podzemlju, počela se odijevati u više hipi stilu, ali još uvijek vrlo elegantno. Slika 17. prikazuje Pattie Boyd u smeđoj haljinici sa krugovima.

³² Morello, M. (2021) How to dress like Pattie Boyd, dostupno na: <http://mandy-morello.com/pattie-boyd-style/> (pristupljeno: 1.8.2021.)

Slika 17. Pattie Boyd 1960-tih u smeđoj haljini s krugovima

(Izvor:<https://www.pinterest.com/pin/135671007513159044/>)

3.3. Muška moda 1960-tih

Kao što je ženska odjeća postala sve ležernija i šarenija tijekom 1960 -ih, tako je bilo i sa muškom odjećom. Dok se muška odjeća 1950 -ih počela kretati prema ležernijem stilu, frenetična energija Swinging Londona našla je put sa svijetlim printovima i bojama za muškarce.³³ Tamo gdje je sredinom do kraja 1960-ih došlo do porasta popularnosti odijela u talijanskom stilu s uskim prugastim kravatama, muška je odjeća postupno uključivala svjetlije boje i uzorke, a veze su se s desetljećem ponovno počele širiti. Razlika između konvencionalnog odijela viđenog 1963. godine i onih koje je dizajnirao Cardin i nosio George Harrison je bila velika. Slika 18. prikazuje Pierre Cardin vuneno dijelo iz 1968. godine.

³³ Reddy, K. (2019) Fashion History Timeline 1960-1969, dostupno na: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/> (pristupljeno: 1.8.2021.)

Slika 18. Pierre Cardin vuneno odijelo iz 1968. godine

(Izvor:<https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/>)

Od sredine 1960-ih, muška moda bila je pod utjecajem vojnih elemenata, a mnogi rock utjecaji pridonijeli su njezinoj popularnosti. Mick Jagger i Jimi Hendrix tijekom nastupa nosili su vojne jakne, dok je album The Beatlesa iz 1967. *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band* prikazao bend u neonskim verzijama stilova.³⁴ Slika 19. prikazuje pjevača Jimija Hendrixa u militarističkoj jakni 1967. godine.

³⁴ Reddy, K. (2019) Fashion History Timeline 1960-1969, dostupno na: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/> (pristupljeno: 1.8.2021.)

Slika 19. Jimi Hendrix u militarističkoj jakni iz 1967. godine

(Izvor:<https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/>)

Djelomično zahvaljujući ovom stilu, trgovine s viškom odjeće u vojsci i mornarici i rabljene trgovine postale su popularne krajem 1960-ih. Kao i ženska odjeća, i muška odjeća imala je utjecaj iz svemira jer je Pierre Cardin dizajnirao i futurističku odjeću za muškarce. Do 1968. Cardinova odijela vratila su se na konvencionalniji izgled, iako je jakna još uvijek imala podebljani uzorak.³⁵

Kao i ženska moda, i muška se odjeća 1960 -ih okrenula istočnjačkim utjecajima i polovnoj kupovini. Odbacujući konzumerizam i sintetičke materijale u prvom dijelu desetljeća, muškarci su počeli nositi vintage odjeću, osobito onu iz 1930 -ih i 1940 -ih. To je značilo da su se muška odijela ponovno počela širiti, kao što su to činili tridesetih i četrdesetih godina. George Harrison bio je prvi koji je usvojio takav modni stil. Kravate, široke košulje i baršunasti prsluci dio su estetike muškog hipija u kasnijim dijelovima 1960-ih, dok je boja i dalje ostala sprijeda

³⁵ Reddy, K. (2019) Fashion History Timeline 1960-1969, dostupno na: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/> (pristupljeno: 1.8.2021.)

i u sredini. Kako su šezdesete prešle u sedamdesete, predimenzionirane hlače, traperice i duga kosa bili su rašireni muški stilovi.³⁶

³⁶ Ibidem

4. MODA U FILMOVIMA I SPOTOVIMA

4.1. Geometrijski uzorci u najpoznatijim filmovima 1960-tih godina

Klasični film *Bonnie & Clyde*, u kojem Faye Dunaway glumi Bonnie Parker i Warren Beatty kao Clyde Barrow, osvrt je na pljačkaše banaka iz doba velike depresije iz stvarnog života, no kad je redatelj Arthur Penn priču donio na velika platna, dodao je veliku dozu klasičnog stila iz 1930 -ih. Kostimi, koje je dizajnirala Theadora Van Runkle, ubrajaju se među najljepše u povijesti kina. Bonniene damske suknje olovka kroja, pleteni džempereri i vunene beretke bile su izvrsne za njen lik sa zlokobnim razmišljanjima, a ipak su još uvijek potpuno nosive i gotovo pola stoljeća kasnije.³⁷ Slika 20. prikazuje isječak iz filma *Bonnie i Clyde* iz 1967. godine u kojem se može vidjeti moda iz tog vremena.

Slika 20. Isječak iz filma *Bonnie i Clyde* iz 1967. godine

(Izvor: <https://www.instyle.com/fashion/50-years-later-bonnie-and-clyde-are-style-icons>)

³⁷ Ferrise, J. (2017) 50 Years Later, Bonnie and Clyde are Still Style Icons, dostupno na: <https://www.instyle.com/fashion/50-years-later-bonnie-and-clyde-are-style-icons> (pristupljeno: 1.8.2021.)

Još jedan značajan film za modni utjecaj iz vremena 1960-tih je bio *Vrlo privatna afera*, francuski romantični dramski film iz 1962. godine u režiji Louisa Mallea s Brigitte Bardot u glavnoj ulozi koja glumi uspješnog modela i glumicu. Slika 21. prikazuje popularni kaput s geometrijskim uzorcima iz filma koji nosi Brigitte Bardot.

Slika 21. Brigitte Bardot u filmu *Vrlo privatna afera* iz 1962. godine u kaputu s geometrijskim uzorcima

(Izvor: <https://www.pinterest.com/pin/493144227922902888/>)

Charade je američka romantična komična misterija iz 1963. godine u kojoj glume Cary Grant i Audrey Hepburn, koja je već spomenuta kao ikona stila 1960-tih godina. U ovom filmu je njezin stil bio s mini suknjama i kostimima te kaputima koje je dizajnirao Givenchy, kao i okruglim šeširićima i kapama za kosu. Slika 22. prikazuje stil Audrey Hepburn u filmu *Charade*.

Slika 22. Stil Audrey Hepburn u filmu *Charade* iz 1963. godine

(Izvor:<https://www.pinterest.com/pin/592434525953130959/>)

Film *Barbarella* iz 1968. godine postao je poznat ne samo kao jedna od najupečatljivijih uloga Jane Fonde, već i kao vrhunac sci-fi kostimografije. Kostimi Jane Fonda za film bili su djelo Jacquesa Fonteraya i modnog dizajnera Paca Rabannea. Fonteray će kasnije raditi na filmovima kao što su *Moon Raker* i *The Party*, dok je Rabanneov modni dizajn postao poznat po svojim odvažnim detaljima. Pod utjecajem pokreta za oslobođenje žena iz 1960 -ih, dosta je dizajna u filmu uključivalo netradicionalne materijale. Kostimi, koje je dizajnirao Paco Rabanne, bili su oličenje onoga što još uvijek smatramo futurističkom haljinom; PVC -i i koža, s elementima lanaca i plastičnih trikoa, kao i utjelovljenje esencije pop kulture 1960 -ih.³⁸ Slika 23. prikazuje Jane Fonda kao Barbarellu u istoimenom filmu.

³⁸ Catwalk yourself, *Barbarella*, dostupno na: <http://www.catwalkyourself.com/fashion-films/barbarella/> (pristupljeno: 1.8.2021.)

Slika 23. Moda u filmu *Barbarella* iz 1968. godine

(Izvor:<http://www.catwalkyourself.com/fashion-films/barbarella/>)

4.2. Značaj mode u spotovima 1960-tih godina

Jedna od najpopularnijih pjevačica 1960-tih bila je svakako Nancy Sinatra koja je u spotu za pjesmu „These boots are made for walking“ iz 1966. godine napravila pravi *boom go-go* čizama u to vrijeme. Mlade žene u Velikoj Britaniji već su ih usvojile kao savršenu obuću koja će pratiti mini suknje i „vruće hlače“ dizajnerice Mary Quant. Slika 24. prikazuje isječak iz spota za pjesmu „These boots are made for walking“.

Slika 24. Nancy Sinatra 1966. godine u spotu za pjesmu „These boots are made for walking“

(Izvor:<https://soundcloud.com/dorush/nancy-sinatra-these-boots-are-made-for-walking-dorush-remix>)

Pjevačica Cher je sa svojim šiškama, očima obrubljenim kohl-obrubom i ljubavlju prema neobičnim otiscima i širokim hlačama postala ikona certificiranih šezdesetih. Tadašnja druga polovica dueta Sonnyja i Cher prednjačila je odvažno te je lansirala hipi izgled s hladnim, kalifornijskim stilom. Slika 25. prikazuje Cher u hipi odjeći s geometrijskim uzorcima i naušnicama takvih oblika.

Slika 25. Pjevačica Cher u hipi odjeći geometrijskih uzoraka

(Izvor:<https://www.marieclaire.co.uk/fashion/1960s-fashion-icons-designers-trends-34260>)

5. ZAKLJUČAK

Moda šezdesetih pokazala je niz različitih trendova. Bilo je to desetljeće koje je prekinulo mnoge modne tradicije, odražavajući društvena kretanja tijekom vremena. Sredinom desetljeća moda proizašla u nekoliko urbanih središta dobila je veliki medijski publicitet i počela snažno utjecati i na visoku modu elitnih dizajnera i na proizvođače na masovnom tržištu. Primjeri uključuju mini suknju, culotte, go-go čizme i više eksperimentalne mode, rjeđe viđenu na ulici, poput zakrivljenih PVC haljina i druge PVC odjeće. Mary Quant popularizirala je mini suknju, a Jackie Kennedy predstavila je šešir s okruglim obodom zvan *pillbox* i obje su postale iznimno popularne. Umjetne trepavice žene su nosile tijekom 1960 -ih. Frizure su bile različitih duljina i stilova. Psihodelični otisci, neonske boje i neusklađeni uzorci bili su popularni u to vrijeme.

Početkom i sredinom 1960-ih londonski "modernisti" poznati kao modovi utjecali su na mušku modu u Britaniji. Dizajneri su proizvodili odjeću prikladniju za mlade odrasle osobe, što je dovelo do povećanja interesa i prodaje. Kasnih 1960-ih, hipi pokret također je imao snažan utjecaj na stilove ženske odjeće, uključujući traperice oblika zvona, tkanine za vezanje i batik, kao i otiske od paisleyja. Mary Quant je britanska dizajnerica koju su modni kritičari proglasili inovatoricom u rangu Coco Chanel i Christiana Diora. Pierre Cardin, Emanuel Ungaro i Yves Saint Laurent bili su među onim europskim dizajnerima koji su uspješno preveli estetiku mode - proizvođači odvažne, futurističke dizajne za mlade koji su željeli svakodnevno nošenje. Moda Andréa Courrègea imala je najveći utjecaj u euforiji svemirskog doba.

Sredinom 1960-ih Mod djevojke nosile su vrlo vrlo kratke mini suknje, visoke go-go čizme jarkih boja, jednoboje geometrijske uzorke i uske tunike bez rukava. Lepršave hlače i donji dio zvona pojavile su se 1964. godine kao alternativa capri hlačama i dovele su do hipi razdoblja uvedenog 1960 -ih. Zvonkoliki oblik se obično nosio na bluzama od šifona, i džemperima s izrezom. Izrađene su od različitih materijala, uključujući teške traperice, svilu, pa čak i elastične tkanine. Varijacije poliestera nosile su se zajedno s akrilima. Popularan izgled za žene bila je mini suknja od antilopa koja se nosila sa bluzom s polo izrezom, čizmama s četvrtastim vrhom i Newsboyevom kapom ili beretkom. Žene su inspirirale slavne ikone stila tog vremena koje su uključivale Twiggy, Pattie Body, Audrey Hepburn, Brigitte Bardot, Jackie Kennedy, Cher i Nancy Sintru. Baršunaste mini haljine s čipkanim ovratnicima i

odgovarajućim manšetama, široke šatorske haljine i culottes gurnule su u prvi plan geometrijski uzorak.

LITERATURA

- 1) Benton, A. (2012) *Angelique Benton Fashion as Art/ Art as Fashion: Is Fashion, Art*. Ohio: The Ohio State University
- 2) Cartner-Morley, J. (2020) Pierre Cardin helped define modernity in the 1960s and beyond, dostupno na: <https://www.theguardian.com/fashion/2020/dec/29/pierre-cardin-helped-define-modernity-in-the-1960s-and-beyond> (pristupljeno: 1.8.2021.)
- 3) Catwalk yourself, Barbarella, dostupno na: <http://www.catwalkyourself.com/fashion-films/barbarella/> (pristupljeno: 1.8.2021.)
- 4) Ferrise, J. (2017) 50 Years Later, Bonnie and Clyde are Still Style Icons, dostupno na: <https://www.instyle.com/fashion/50-years-later-bonnie-and-clyde-are-style-icons> (pristupljeno: 1.8.2021.)
- 5) Foale, M. (2014) An introduction to 1960s fashion, dostupno na: <https://www.vam.ac.uk/articles/an-introduction-to-1960s-fashion> (pristupljeno: 1.8.2021.)
- 6) Gotlin L. (2020) *Ženska moda 20. stoljeća kroz povijest u kontekstu kreiranja odjeće*. Zagreb: Tekstilno-tehnološki fakultet
- 7) Gronow, J. (1993) Taste and Fashion: The Social Function of Fashion and Style, *Acta Sociologica*, 36 (2), str. 89–90.
- 8) Kala, K. (2018) Fashion History- The Look of the 1960's, dostupno na: <https://medium.com/@kalyanii8927/fashion-history-the-look-of-the-1960s-292958b78951> (pristupljeno: 1.8.2021.)
- 9) Laver, J. (1979) *The Concise History of Costume and Fashion*. London: Abrams
- 10) Maverick, L. (2020) Images of young Twiggy, dostupno na: <https://www.crfashionbook.com/celebrity/g33993526/rare-photos-young-twiggy-model/> (pristupljeno: 1.8.2021.)
- 11) Morello, M. (2021) How to dress like Pattie Boyd, dostupno na: <http://mandy-morello.com/pattie-boyd-style/> (pristupljeno: 1.8.2021.)
- 12) Reddy, K. (2019) Fashion History Timeline 1960-1969, dostupno na: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/> (pristupljeno: 1.8.2021.)
- 13) Sullivan, J.N. (2021) A-Line Dresses, Boxy Jackets and the Former First Lady's Signature Fashions, dostupno na: <https://www.liveabout.com/jackie-kennedys-iconic-1960s-style-3419883> (pristupljeno: 1.8.2021.)

- 14) Tortora, P.G. (2017) History and development of fashion, dostupno na: https://www.iaminteligenciaemmoda.com.br/wp-content/uploads/2017/06/Bloomsbury_-HISTORY-AND-DEVELOPMENT-OF-FASHION.pdf (pristupljeno: 1.8.2021.)
- 15) V&A (2020) Introducing Mary Quant, dostupno na: <https://www.vam.ac.uk/articles/introducing-mary-quant> (pristupljeno: 1.8.2021.)
- 16) Weebly, 1960s Fashion, dostupno na: <https://1960sfmc.weebly.com/1960s-fashion.html> (pristupljeno: 1.8.2021.)

POPIS SLIKA

Slika 1. Givenchy sako i suknja iz 1960. godine

Slika 2. Dizajn Mary Quant iz 1960. godine

Slika 3. Mini haljina Mary Quant iz kolekcije 1968. godine

Slika 4. Modni stil Janis Joplin 1969. godine

Slika 5. Svilene kravate s apstraktnim dizajnom u raznim bojama Emilia Puccija iz 1960. godine

Slika 6. YSL „Mondrian Dress“ iz 1965. godine

Slika 7. Geometrijski uzorci na mini haljinama Mary Quant 1960-tih

Slika 8. Mary Quant PVC kabanica (1964.) i gležnjače od žute plastike (1967.)

Slika 9. Paco Rabanne metalizirana haljina iz 1967. godine

Slika 10. Pierre Cardin s modelima nakon revije 1967. godine u haljinama s geometrijskim uzorcima

Slika 11. Haljina Zandre Rhodes iz 1969. godine s krugovima

Slika 12. Twiggy nosi geometrijske sunčane naočale

Slika 13. Ikona stila 1960-tih Audrey Hepburn u filmu *Doručak kod Tiffanyja*

Slika 14. Audrey Hepburn u Givency odijelu 1963. godine

Slika 15. Audrey Hepburn u film *Kako ukrasti milijun* iz 1966. godine sa okruglim bijelim sunčanim naočalama

Slika 16. Jackie Kennedy sa okruglim *pillbox* šeširom

Slika 17. Pattie Boyd 1960-tih u smeđoj haljini s krugovima

Slika 18. Pierre Cardin vuneno odijelo iz 1968. godine

Slika 19. Jimi Hendrix u militarističkoj jakni iz 1967. godine

Slika 20. Isječak iz filma *Bonnie i Clyde* iz 1967. godine

Slika 21. Brigitte Bardot u filmu *Vrlo privatna afera* iz 1962. godine u kaputu s geometrijskim uzorcima

Slika 22. Stil Audrey Hepburn u filmu *Charade* iz 1963. godine

Slika 23. Moda u filmu *Barbarella* iz 1968. godine

Slika 24. Nancy Sinatra 1966. godine u spotu za pjesmu „These boots are made for walking“

Slika 25. Pjevačica Cher u hipi odjeći geometrijskih uzoraka